

**Mihaela Elvira Pătrăuș
Carmen Teodora Popa**

Teste grilă și spețe

Drept penal ⇒ partea generală (I și II)

Drept civil ⇒ contracte și succesiuni

Editura
Hamangiu
2024

XIX. Cauzele care înlătură sau modifică executarea pedepsei

(art. 160-164 C. pen.)

254. Cursul prescripției executării pedepsei se întrerupe:

- a. prin depunerea cererii de extrădare, în cazul extrădării pasive;
- b. prin transmiterea mandatului european de arestare prin difuzare;
- c. numai prin săvârșirea unei noi infracțiuni.

255. Grațierea:

- a. de regulă, nu are efect asupra pedepselor suspendate sub supraveghere;
- b. individuală, nu se poate dispune în cazul persoanelor juridice;
- c. de regulă, produce efecte asupra pedepselor complementare și măsurilor educative neprivative de libertate.

256. Grațierea individuală se poate acorda:

- a. numai după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare;
- b. în faza de urmărire penală;
- c. în faza de cercetare judecătorească.

257. Instanța a fost sesizată cu o cerere de constatare a intervenției prescripției executării pedepsei de 6 ani și 6 luni închisoare aplicată condamnatului **X** pentru infracțiunea de evaziune fiscală prevăzută de art. 9 lit. b) din Legea nr. 241/2005, printr-o hotărâre definitivă de condamnare la data de 11 februarie 2009, pronunțată *in absentia*. Este de menționat faptul că printr-un act de grațiere din anul 2012, pedeapsa a fost redusă cu 1/2. În vederea soluționării cererii, instanța:

- a. va calcula termenul de prescripție a executării pedepsei, în raport de pedeapsa de 3 ani și 3 luni închisoare;
- b. va calcula termenul de prescripție a executării pedepsei în raport de pedeapsa de 6 ani și 6 luni închisoare;
- c. va respinge cererea, constatând că termenul de prescripție a executării pedepsei a fost întrerupt.

XX. Cauzele care înlătură consecințele condamnării

(art. 165-171 C. pen.)

258. Reabilitarea de drept:

- a. nu intervine pentru o condamnare la pedeapsa amenzii penale aplicate alături de pedeapsa închisorii care nu depășește 2 ani;
- b. nu intervine pentru situația în care pedeapsa amenzii a fost înlocuită cu pedeapsa închisorii, pe motiv de neplată cu rea-credință;
- c. operează în cazul persoanelor juridice.

259. În cazul reabilitării de drept, termenul:

- a. este de 3 ani de la grațierea pedepsei amenzii;
- b. curge de la data punerii în libertatea condamnatului în urma admiterii cererii de liberare condiționată;
- c. curge de la împlinirea termenului de prescripție a răspunderii penale.

260. Reabilitarea judecătorească:

- a. se referă la condamnați persoane fizice și/sau juridice;
- b. operează și în cazul stabilirii unei pedepse de 1 an închisoare în condițiile suspendării sub supraveghere a executării pedepsei;
- c. se poate dispune în cazul în care condamnatului i s-a aplicat o pedeapsă de 6 ani închisoare.

261. Reabilitarea judecătorească:

- a. se poate dispune și în situația în care înainte de împlinirea termenului, condamnatul a decedat;
- b. se poate dispune dacă persoana condamnată a comis, în termenul de reabilitare, o infracțiune intenționată, pentru care persoana vătămată și-a retras plângerea prealabilă;
- c. se poate dispune și dacă persoana condamnată, deși avea resurse financiare, nu a achitat integral cheltuielile de judecată.

262. X, condamnat la o pedeapsă de 12 ani închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de omor, prevăzută și pedepsită de art. 188 C. pen., după executarea integrală a pedepsei și împlinirea termenului de reabilitare judecătorească, comite o tentativă la infracțiunea de omor, situație în care:

- a. instanța poate reține elementul circumstanțial agravant prevăzut în art. 189 alin. (1) lit. e) C. pen.;
- b. având în vedere efectele reabilitării, nu se poate reține circumstanța agravantă prevăzută de art. 189 alin. (1) lit. e) C. pen.;
- c. instanța va proceda la anularea reabilitării.

263. Anularea reabilitării:

- a. se dispune doar în cadrul reabilitării judecătorești;
- b. se poate dispune și în cazul reabilitării de drept;
- c. se poate dispune doar dacă infracțiunea este intenționată.

264. Reabilitarea produce efecte:

- a. asupra măsurilor de siguranță;
- b. asupra interdicției privind exercitarea unor drepturi;
- c. asupra confiscării speciale.

265. Suspendarea cursului prescripției executării pedepsei:

- a. intervine în cazul în care s-a dispus, de către instanță, întreruperea executării pedepsei;
- b. survine prin începerea executării pedepsei, după ce anterior condamnatul s-a sustras de la executare;
- c. intervine atunci când se înlocuiește obligația de plată a amenzii cu cea de a presta o muncă neremunerată în folosul comunității.

**XXI. Înțelesul unor termeni
sau expresii în legea penală**
(art. 172-187 C. pen.)

266. În sfera noțiunii de membru de familie:

- a. includem fratele soțului;
- b. includem persoana adoptată;
- c. nu putem include pe fiul fratelui.

267. Conform legii penale, nu intră în categoria funcționarilor publici:

- a. expertul tehnic judiciar;
- b. persoanele care dețin funcții de conducere în cadrul unui partid politic;
- c. funcționarul bancar, angajat al unei societăți bancare aflată sub supravegherea BNR.

268. Sunt corecte următoarele afirmații:

- a. nu intră în categoria armelor, dispozitivele care permit efectuarea de retrageri de numerar;
- b. prin exploatarea unei persoane nu putem înțelege obligarea la practicarea prostituției, la manifestări pornografice în vederea producerii și difuzării de materiale pornografice;
- c. intră în categoria datelor informatice orice dispozitiv sau ansamblu de dispozitive interconectate sau aflate în relație funcțională, dintre care unul sau mai multe asigură prelucrarea automată a datelor, cu ajutorul unui program informatic.

269. Noțiunea de consecințe deosebit de grave:

- a. se determină în cazul infracțiunii continuate, prin totalizarea pagubelor materiale cauzate tuturor persoanelor fizice sau juridice;
- b. dacă nu este îndeplinită condiția pragului de 2 milioane RON, în cazul infracțiunii de înșelăciune comise sub imperiul vechiului Cod penal, va duce la dezincriminarea faptei;
- c. este analizată și în cazul infracțiunilor de pericol.

270. Conform legii penale, fapta se consideră săvârșită în public dacă:

- a. acel loc este accesibil publicului, chiar dacă nu sunt prezente persoane în acel loc;
- b. acel loc nu este accesibil publicului, însă fapta a fost săvârșită cu intenția de a fi văzută de mai multe persoane, chiar dacă acest rezultat nu s-a produs;
- c. se săvârșește într-o adunare sau reuniune de mai multe persoane, mai puțin în cadrul reuniunilor familiale.

REZOLVĂRI DREPT PENAL

I. Principii generale și Aplicarea legii penale în timp (art. 1-7 C. pen.)

1. CORECT: A – dreptul penal reprezintă ramura dreptului public intern care cuprinde toate normele juridice prin care se prevăd **faptele** care constituie infracțiuni, **condițiile de antrenare a răspunderii penale** și **sancțiunile** care se pot aplica în cazul săvârșirii de infracțiuni; instituțiile fundamentale ale dreptului penal – partea generală sunt: **infracțiunea** – definiție, trăsături esențiale, unitate și pluralitate de infracțiuni, pluralitate de infractori – art. 15-52 C. pen.; **răspunderea penală** – persoana fizică/juridică, minor/major, cauzele care înlătură răspunderea penală, executarea pedepsei/consecințele condamnării (art. 113-171 C. pen.); **sancțiunile penale** (art. 53-112¹ C. pen.) – *pedepsele* – aplicabile persoanelor fizice majore (principale, complementare și accesorii – art. 53-106 C. pen.) și pentru persoane juridice (art. 136-145 C. pen.) – *măsurile educative* – aplicabile minorilor, chiar dacă ulterior au devenit majori (art. 115-127 C. pen.) – *măsurile de siguranță* – aplicabile persoanelor fizice major/minor și, în situații excepționale, persoanelor juridice (confiscarea specială și confiscarea extinsă) – art. 107-112¹ C. pen.;

GREȘIT: B – nu; dreptul procesual penal cuprinde ansamblul normelor juridice care reglementează desfășurarea procesului penal;

C – nu; caracterul echitabil și termenul rezonabil al procesului penal sunt principii prevăzute în dispozițiile art. 8 C. proc. pen., respectiv art. 6 CEDO.

2. CORECT: C – dreptul penal – partea generală cuprinde un ansamblu de norme juridice privind instituțiile fundamentale ale dreptului penal, respectiv trăsăturile esențiale ale infracțiunii, răspunderea penală și sancțiunile penale;

GREȘIT: A – nu; dreptul procesual penal cuprinde ansamblul normelor juridice care reglementează desfășurarea procesului penal;

B – nu; a se vedea explicația de la litera A – nu putem vorbi doar de norme referitoare la faptele care constituie infracțiuni și pedepsele aplicabile, întrucât dreptul penal – partea generală include și răspunderea penală, cu caracter personal (*nulla poena sine culpa*, fundamentul acesta constituindu-i vinovăția);

3. CORECT: A – normele imperative pot fi *prohibitive* sau *onerative*; prima categorie, prezentată în grilă, impune abținerea de la comiterea unei fapte, o stare de pasivitate legală, care asigură, de principiu, respectarea valorilor sociale protejate din legea penală (ex.: omorul – art. 188 C. pen.; furtul – art. 228 C. pen.); dacă fapta este săvârșită, infracțiunea va fi comisivă, întrucât subiectul activ acționează în contra voinței legiuitorului, ieșind din pasivitatea impusă legal;

infracțiunile comise pot, prin *excepție*, să fie săvârșite prin omisiune, atunci când autorul are obligația legală să acționeze, iar neîndeplinirea acesteia conduce la încălcarea normei de incriminare prohibitivă (ex.: suprimarea vieții unui nou-născut prin nealimentarea intenționată de către mamă); în acest ultim caz, suntem în prezența infracțiunilor comise impropriei sau comise prin omisiune;

GREȘIT: B – nu; normele permissive se adresează, de regulă, organelor judiciare, care trebuie să acționeze în **marjă de apreciere legală** conferită de normă, altfel vorbim despre un abuz de drept;

C – nu; impun obligații pentru destinatar, în vederea stimulării anumitor comportamente; impune obligații și pentru organele judiciare, care constată respectivul comportament (sanțiuni stimulative, cum ar fi nepedepsirea unor infracțiuni prin renunțarea la aplicarea pedepsei sau reducerea limitelor de pedeapsă, fiind atributul organului judiciar).

4. CORECT: A – legea penală nu poate fi aplicată în mod extensiv în defavoarea acuzatului, de exemplu, prin analogie, întrucât legea penală trebuie să definească în mod clar infracțiunile și să stabilească clar pedepsele, astfel cum s-a stabilit prin deciziile I.C.C.J., HP nr. 11/2017, CEDO, *Dragotoniu și Militaru-Pidhorni*, hotărârea din 24.05.2007, definitivă la 24.08.2007;

GREȘIT: B – CCR, Dec. nr. 405/2016 – incriminarea trebuie să intervină ca ultim resort în protejarea valorilor sociale, nefiind permisă: extin-

derea conținutului infracțiunii asupra faptei care, anterior, nu constituia infracțiune; nici interpretare extensivă în defavoarea acuzatului;

C – norma trebuie să fie anterioară, accesibilă și previzibilă (art. 1 C. pen.; CCR, Dec. nr. 363/2015; CCR, Dec. nr. 732/2014).

5. CORECT: C – Sarcina aplicării principiului *ultimo ratio* revine atât legiuitorului, cât și organelor judiciare chemate să aplice legea. Intervenția legii penale trebuie să survină *ultimo ratio* (exacerbarea incriminării după 1989 a fost oprită de legiuitor, care a renunțat la infracțiuni, cum ar fi cerșetoria, adulterul etc.) – CCR, Dec. nr. 405/2016;

GREȘIT: A – art. 2 alin. (3) C. pen. – principiul legalității sancțiunilor de drept penal;

B – nu; art. 49 C. pen. prevede că, coautorul, instigatorul și complicii la o infracțiune săvârșită cu intenție se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru autor. Primul criteriu legal este contribuția efectivă a fiecăruia la săvârșirea infracțiunii (aportul), însă se ține seamă și de gravitatea infracțiunii săvârșite și pericolozitatea infractorului, care se evaluează potrivit criteriilor prevăzute de art. 74 C. pen. (circumstanțele reale și personale de săvârșire a infracțiunii). Aceasta este impusă de principiul răspunderii personale, nu de principiul legalității incriminării.

6. CORECT: C – norma care instituie sancțiuni penale trebuie să fie anterioară comiterii faptei, accesibilă și previzibilă; principiul legalității sancțiunii nu se opune reglementării unor noi sancțiuni și nu impune continuitatea reglementării (dacă fapta era sancționată sub legea veche cu un alt tip de sancțiune penală se aplică regulile privind legea penală mai favorabilă). **CtEDO, hotărârea Plechkov c. România**, din 16.09.2014 – legea penală, pentru a îndeplini exigențele convenționale trebuie să fie: accesibilă, prin tipărirea în Monitorul Oficial, pentru a se aduce la cunoștința publică norma; previzibilă, pentru ca sfera de aplicare și efectul normei să fie deduse de către cei cărora li se adresează; **CCR, Dec. nr. 363/2015** – pentru a fi îndeplinită cerința de accesibilitate a legii nu este suficient ca o lege să fie adusă la cunoștință publică, ci este necesar ca între actele normative care reglementează un anumit domeniu să existe atât o conexiune logică pentru a da posibilitatea

destinatarii acestora să determine conținutul domeniului reglementat, cât și o corespondență sub aspectul forței lor juridice; **CCR, Dec. nr. 732/2014** – cerințele principiului respectării legilor vizează calitatea actelor normative, respectiv previzibilitatea, ceea ce presupune să fie suficient de clare și precise pentru a se putea aplica; Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, reglementează în dreptul intern claritatea și previzibilitatea [art. 8 alin. (4) și art. 36 alin. (1)]; **CCR, Dec. nr. 650/2018** – prin normele de tehnică legislativă s-au impus criteriile obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, pentru a corespunde principiului securității raporturilor juridice privind claritatea și accesibilitatea;

GREȘIT: A – art. 2 C. pen. – legea penală prevede pedepsele aplicabile și măsuri educative ce se pot lua față de persoanele care au săvârșit infracțiuni, precum și măsurile de siguranță ce se pot lua față de persoana care a comis fapte prevăzute de legea penală; nu se poate aplica o pedeapsă ori nu se poate lua o măsură educativă sau măsură de siguranță dacă aceasta nu este prevăzută de legea penală la data când fapta a fost săvârșită și nici o pedeapsă nu poate fi stabilită și aplicată în afara limitelor generale ale acesteia;

B – în această situație, este incident art. 1 C. pen.; **I.C.C.J., Dec. HP nr. 11/2017** – principiul impune ca legea penală să nu fie aplicată în mod extensiv în defavoarea acuzatului, de exemplu, prin analogie, întrucât legea penală trebuie să definească în mod clar infracțiunile și să stabilească clar pedepsele aplicabile pentru acestea. Judecătorii dispun de o anumită putere de apreciere, însă extrem de redusă, interzicându-se extinderea definiției unor infracțiuni pentru a include, în conținutul acestora, fapte penale.

7. CORECT: A – presupune stabilirea duratei aflării în vigoare a unei norme penale și datei comiterii unei infracțiuni; regula este că norma penală se aplică faptelor comise de la intrarea și până la ieșirea din vigoare, dar și judecate până la ieșirea din vigoare, deci nu celor comise anterior sau ulterior ieșirii din vigoare (nu retroactivează și nici nu ultraactivează legea penală);

GREȘIT: B – legea penală produce efecte juridice cu privire la faptele săvârșite pe durata de existență. A se vedea și explicația de la litera. A.

C – nu; într-o astfel de situație ne aflăm în cazul dezincriminării.

8. CORECT: B – modificarea conținutului constitutiv al infracțiunii, dacă fapta concretă nu mai întrunește elementele constitutive, echivalează cu dezincriminarea. I.C.C.J., Dec. HP nr. 30/2015 a statuat, în sensul că, se va compara legea veche și legea nouă pentru a determina dacă fapta mai constituie sau nu infracțiune sub legea nouă (ex.: fapta se putea comite atât cu intenție, cât și din culpă, dar comiterea din culpă nu mai este avută în vedere de legea nouă).

GREȘIT: A – nu; dezincriminarea este operațiunea prin care o faptă considerată la acea dată infracțiune este scoasă din sfera ilicitului penal; nu avem dezincriminarea dacă fapta este prevăzută într-un alt text normativ, întrucât dezincriminarea nu poate fi decât totală;

C – nu; numai când componentele infracțiunii complexe prevăzute de legea veche nu mai sunt incriminate de legea nouă vorbim despre dezincriminare.

9. CORECT: B – art. 42 alin. (1) lit. a) C. pen. referitor la condamnările care nu atrag starea de recidivă;

GREȘIT: A – art. 4 C. pen. – ca efect al dezincriminării, executarea pedepselor, a măsurilor educative și măsurilor de siguranță, precum și toate consecințele penale ale hotărârii judecătorești încetează;

C – art. 69 C. pen. – pierderea gradului militar și a dreptul de a purta uniforma are caracter definitiv. În cazul în care a intervenit dezincriminarea faptei pentru care s-a aplicat această pedeapsă complementară, ca efect al dezincriminării, gradul militar pierdut nu se poate redobândi.

10. CORECT: A – legea de amnistie sau grațiere se aplică doar pentru trecut, infracțiunilor comise anterior intrării în vigoare, ori conform principiului neretroactivității, legea penală survenită ulterior nu produce efecte juridice cu privire la fapte comise înainte ca să devină acti-

vă (nu se aplică pentru trecut, întrucât raportul juridic de conformare se naște abia odată cu intrarea în vigoare a normei juridice penale);

GREȘIT: B – nu; se aplică art. 3 C. pen; doar legea nouă, mai severă, care prevede imprescriptibilitatea răspunderii penale pentru infracțiuni grave (Legea nr. 27/2012 pentru modificarea și completarea Codului penal al României și a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal); excepția a fost justificată pe considerente de ordin internațional și constituțional. CCR, Dec. nr. 511/2013 – dreptul la viață are valoare primordială și, ca atare, legiuitorul a optat pentru aplicarea imediată a dispozițiilor din materia prescripției mai severe, inclusiv pentru infracțiuni comise anterior, pentru care nu s-a împlinit termenul de prescripție executării pedepsei.

C – nu; doar legea nouă care prevede pedepse accesorii și complementare sau măsuri de siguranță, chiar mai severe sau neprevăzute anterior, cu excepția măsurilor de siguranță, dacă pedeapsa principală, potrivit legii noi, este mai favorabilă.

11. CORECT: B – art. 6 C. pen. – pentru a fi incidente aceste dispoziții este necesar să existe o hotărâre definitivă de condamnare; înainte de executarea pedepsei sau în timpul acesteia să intervină o lege penală mai favorabilă; legea nouă să prevadă o pedeapsă mai ușoară, de exemplu amendă prevăzută ca pedeapsă unică, nu ca în speță; în speță, sancțiunea penală aplicată este în limitele legale impuse de noua lege și nu se poate proceda la o nouă individualizare judiciară a pedepsei; având în vedere că legea nouă impune ca infracțiunea să fie săvârșită în mod repetat, prin acte repetate, condiție care nu este îndeplinită în speță, legea nouă este mai favorabilă;

GREȘIT: A – împăcarea înlătură răspunderea penală numai dacă a survenit până la primul termen de judecată ori, în speță, este vorba de o lege penală mai favorabilă survenită după condamnarea definitivă (CCR, Dec. HP nr. 508/2014, 29/2015);

C – lipsa condiției – legea nouă să prevadă o pedeapsă mai ușoară, de exemplu amendă prevăzută ca pedeapsă unică, nu ca în speță.